

دانشکده شهید باهنر تهران

عنوان:

گزارش پایانی کارورزی ۴ (درس پژوهی)

نام استاد:

سرکار خانم دکتر ریحانی

نام معلم راهنما:

سرکار خانم مروج

نام و نام خانوادگی کارورز:

نفیسه مجیدی

سال تحصیلی: 96-97

صفحه	عنوان
۴	چکیده
۵	مقدمه
۷	فصل اول: فرآیند درس پژوهی
۸	تعیین هدف
۱۰	طراحی واحد یادگیری
۱۱	طراحی نقشه ذهنی
۱۳	ایده کلیدی
۱۴	شایستگی مورد انتظار
۱۵	طراحی ملاک های شایستگی
۱۶	تعیین تکلیف عملکردی
۱۷	پرسش اساسی
۱۸	طراحی تکالیف یادگیری
۲۱	اجرای واحد یادگیری
۲۱	تولید مواد آموزشی
۲۱	هدایت فرآیند یادگیری
۲۲	ارزیابی از شایستگی های کسب شده
۲۲	تامل و بازنگری
۲۳	طراحی مجدد
۲۶	تولید مواد آموزشی
۲۶	هدایت فرآیند یادگیری
۲۶	ارزیابی از شایستگی های کسب شده
۲۷	تامل و بازنگری
۲۸	فصل دوم: روایت من از کارورزی ۴
۲۹	روایت فرآیند درس پژوهی و توسعه حرفه ای
۳۳	کدگذاری و استخراج مضامین
۴۱	نقشه مفهومی
۴۳	تحلیل و تفسیر یافته ها
۴۴	منابع
۴۵	ضمائم

کارورزی چهار یا همان درس پژوهی فرآیندیست برای رسیدن به آرمان معلم فکور.

آرمینی که آموزش و پرورش ایران نیازی مبرمی به آن دارد و امید است به واسطه ی آن به هدف ایجاد شیوه ی نوین تدریس در مدارس و پرورش معلمانی خلاق و دانش آموزانی فعال و محقق دست یابیم.

کارورزی چهار به طور خلاصه دارای هفت مرحله است:

۱- نقشه ی ذهنی ۲- ایده کلیدی ۳- شایستگی ۴- نوشتن ملاک و سطوح برای شایستگی

۵- نوشتن تکلیف عملکردی (سه سطح) ۶- نوشتن پرسش اساسی ۷- طراحی فعالیت های یادگیری.

یکی از اهداف اساسی در کارورزی چهار یاد گرفتن تعامل و همکاری با یکدیگر بود و اینکه نقاد و از همه مهم تر نقد پذیر باشیم و به جای مقابله با نقاد، اشتباهات خود را با جان و دل بپذیریم و در پی حل آن باشیم.

کلید واژه: کارورزی چهار، درس پژوهی، تعامل، گروه

مفهوم عملیاتی درس پژوهی : گروهی از معلمان موضوعی خاص از برنامه ی درسی را برمی گزینند ، آن را به عنوان واحد کار طراحی ، اجرا و ارزشیابی می کنند و از محصول آن در تدریس بهتر استفاده می برند. یکی از اعضاء برنامه را اجرا و دیگران در جهت نیل به الگویی مشترک آن را نقد و اصلاح می کنند.

بختیاری(۱۳۸۷) در کتاب درس پژوهی خود می نویسد: «درس پژوهی شکل اولیه ای از رشد حرفه ای معلمان در ژاپن است. هدف آن بهبود مستمر تدریس (آموزش) است به گونه ای که دانش آموزان بتوانند مطالب بیشتری را بیاموزند. تمرکز اولیه ی آن نیز بر نحوه ی تفکر و یادگیری دانش آموزان است. درس پژوهی با سایر اشکال رشد حرفه ای متفاوت است، به این دلیل که پرورش حرفه ای در حین یاددهی و یادگیری (آموزش) صورت می گیرد. تمرکز آن تدریس است ، نه معلمان ، کارکردن دانش آموزان است ، نه کار دانش آموزان. ملاک سنجش در موفقیت درس پژوهی یادگیری معلمان است نه تولید یک درس. تهیه دروس بهتر نتیجه ی جانبی و ثانویه فرایند است ، اما نه هدف اولیه ی آن .» (۱۳۸۷: ۴۷)

هدف از درس پژوهی این است که معلمان اشکالات تدریس خود را از بین ببرند و تدریس را با خلاقیت و نوآوری توأم کنند. نتیجه ی چنین تدریسی به بار آمدن دانش آموزانی با انگیزه و نخبه خواهد بود.

کارورزی های مختلفی که ما در طی این چهار ترم پشت سر گذاشتیم همه برای رسیدن به این نوآوری است. کارورزی به دنبال معلمانی فکور و توانمند است. کارورزی یک به ما مشاهده ی تاملی را آموخت. در کارورزی دو با انجام خرده فعالیت هایی کم کم توانایی معلمی را کسب کردیم. آموختیم که باید مسائل آموزشی را از جنبه های مختلف بنگریم. رفع عقب ماندگی، سنجش آموخته ها، یادگیری مشارکتی، رفع بدفهمی دانش آموزان و... همه جنبه های مختلفی تدریسند که نباید از آن ها غافل شویم.

در کارورزی سه خود به عنوان یک معلم کلاس درس را به دست می گرفتیم. در کارورزی چهار طرح ها در هر جلسه مورد بحث و اصلاح گذاشته میشد و بعد از تایید در کلاس درس اجرا میشد. اشکالات ، مورد نقد معلم راهنما و دوستان قرار گرفت و در فرصتی مناسب طرح مجددا اجرا شد.

مهمترین عامل ، در کسب هر موفقیتی ، تدوین و مشخص کردن دقیق اهداف می باشد. هدف گذاری مهمترین عامل حرکت و خلق آینده است ، هدفها هستند که مقصد و مسیر زندگی فردی و سازمانی را روشن می کنند. هدف گذاری به مثابه ترسیم جاده ای برای آینده است . تلاشی ارزشمند است که معطوف به هدف باشد، تلاش بی هدف پرتاب تیر در تاریکی است یکی از موانع بسیار مهم موفقیت و کامیابی ، ناتوانی افراد و سازمانها در تدوین اهداف می باشد .

آنهایی که رویایی در ذهن و هدفی بر روی کاغذ نداشته باشند مقصودشان ناکجا آباد خواهد بود. یکی از مهارت هایی که معلمان باید در خود تقویت نمایند ، مهارت هدف گذاری است. اهداف کلی ، کیفی و مبهم قابلیت اندازه گیری و اثر بخشی نخواهد داشت.

در یک منبع اینترنتی درمورد ضرورت و اهمیت هدف گذاری اینچنین نوشته شده بود:

محاسن و مزایای هدف گذاری:

هدف گذاری؛ امکان اندازه گیری پیشرفت و بهبود را فراهم می نماید .

هدف گذاری؛ انگیزه و روحیه تلاش را بهبود می بخشد.

هدف گذاری؛ باعث ایجاد هماهنگی و وحدت می گردد .

هدف گذاری؛ شرط لازم برنامه ریزی است ، برنامه بدون هدف بی معنی است .

هدف گذاری؛ باعث تمرکز بر فعالیت ها می شود.

ویژگی های هدف گذاری خوب:

هدف باید روشن، واضح و مشخص باشد .هدف باید واقع بینانه باشد .

هدف باید انعطاف پذیر باشند .هدف باید متناسب با منابع و امکانات تدوین گردد .

برای رسیدن به هدف مطلوب باید از خودپرسیم، کجا و در چه موقعیتی هستیم؟؟؟؟

به کجا می خواهیم برویم؟؟؟؟ برای رسیدن به هدف باید چه کارهایی انجام دهیم؟؟؟؟

اکنون زمان آن رسیده که بگوییم کدام واحد یادگیری را برگزیدیم و علت انتخاب آن چه بوده است؟

زبان عربی که دومین زبان دنیاست. زبان رسمی ۲۳ کشور جهان عربی است. ایران در جوار کشورهای عرب زبان قرار دارد و حتی آمیختگی ادبیات ایرانی با زبان عربی به نحوی است که به هیچ وجه نمیتوانیم بدون نیاز زبان عربی به متون دینی و ادبی و تاریخی سرزمینمان بپردازیم. اهمیت این زبان بر هیچ کس پوشیده نیست.

زبان انسان ها انبوهی از لغات است که به وسیله ی آن ها با دیگران ارتباط برقرار می کنیم. از میان این کلمات، لغات مهمی وجود دارد که انجام دادن کار یا حالتی را به ما نشان می دهد. برای اینکه بخواهیم زبان بیاموزیم باید با این لغات و شیوه ی استفاده ی آن آشنا باشیم. این لغات مهم همان افعالی هستند که شبانه روز با آن ها سر و کار داریم و بسیار از آن ها استفاده می کنیم. یاد گرفتن هیچ زبانی برای ما ممکن نیست مگر اینکه شیوه ی بیان افعال را بیاموزیم. افعال زیادی وجود دارد که هر نوع فعل به شکل متفاوتی متناسب با زمان و تعداد و جنسیت ساخته می شود.

من در این واحد یادگیری متناسب با دروس پایه ی هفتم سعی کردم مبحث فعل ماضی را به دانش آموزان یاد دهم تا بیشتر این زبان را بیاموزند.

در تاریخ دوم اسفند خانم دکتر صفرنواده در مورد فرآیند کارورزی چهار صحبت کردند. در مورد اینکه باید با کمک معلم راهنما و دقت و تامل در کتاب درسی به طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از واحد یادگیری بپردازیم.

با مشورت معلم راهنما و موقعیت سنجی کلاس درس که دانش آموزان به تدریس چه درسی بیشتر نیاز دارند و در چه درسی مشکل دارند، تصمیم بر آن شد که من به دوره ی مبحث فعل ماضی پایه ی هفتم بپردازم. این مبحث درس ۵ تا ۱۲ پایه ی هفتم را شامل می شود. در مورد نحوه ی اجرای طرحم با دوستانم مشورت کردم و در نهایت در روز ۹۶/۲/۱۶ به اجرای طرح پرداختم. بعد از اجرا از دوستانم و معلم راهنما خواهش کردم تا تدریسم را نقد کنند.

کار گروهی با فراز و نشیب هایی همراه بود. هنگامی که گروه از کارم نقد کردند با کمال میل اشکالاتم را یادداشت کردم و سعی کردم روحیه ام را برای پذیرفتن نقدها آماده کنم. دوستانم برای نقد کردن احتیاط می کردند، ولی من با تاکید بیشتر از آن ها میخواستم اشکالاتم را بگویند. بالا رفتن روحیه ی نقدپذیری از مزایای کارگروهی بود. از طرفی ناهماهنگی هایی که در اجرا پیش می آمد و ممکن بود یکی از اعضای گروه به علت مشکلی که برایش پیش آمده در آن جلسه حضور پیدا نکند و کار گروهی با خلل هایی روبه رو شود.

در کل میتوان گفت مزایای کارگروهی بر معایبش میچربید و ایده ی مناسبی برای کارورزی چهار بود.

برای این که این قسمت را شروع کنم ابتدا می‌خواهم به تاریخچه ی نقشه ی ذهنی گریزی بزنم. حدود هفده قرن قبل هم، فیلسوفی مثل پورفیری، برای تفهیم بهتر دسته بندی های ارائه شده توسط افلاطون، از چیزی شبیه نقشه ذهنی استفاده می‌کرده است.

در کارهای داوینچی هم، نمونه های زیادی از نقشه های ذهنی را می‌توان یافت.

اما به هر حال در دوران جدید، تونی بوزان بود که استفاده از نقشه ذهنی را ترویج کرد و ده‌ها کتاب و مطلب در موردش نوشت که از جمله آنها می‌توان به کتاب The Mind Map Book اشاره کرد که در سال ۱۹۹۶ منتشر شد.

تونی بوزان تاکید دارد که ساختار شاخه ای شدن، ساختاری **طبیعی** است و به وفور در طبیعت یافت می‌شود.

تونی بوزان در کتاب خود،
برای نمایش مفهوم "نقشه ذهنی"
از تصویر این درخت استفاده کرده است.

او همچنین از نورون های مغز، به عنوان نمونه ی یک ساختار شاخه ای دیگر نام می برد و اشاره می کند که به خاطر همین شباهت، روش او با طبیعت همسو و هم راستا است.

او توضیح می دهد که ترسیم نقشه ذهنی می تواند به شفاف تر شدن ایده ها، به آموزش بهتر و اثربخش تر، به یادداشت برداری سریع تر و انتقال بهتر مطالب، به مدیریت زمان در جلسات و تصمیم گیری بهتر کمک کند.

نقشه ی ذهنی یک نمودار درختی یا شبیه آن است که دانش آموزان و دانشجویان و معلمان از آن استفاده می کنند. از آنجا که بنابر نظریه ی های مختلف، ظرفیت حافظه محدود است ، این روش موجب فهمیدن ارتباط و پیوند بین مطالب و تسریع یادگیری خواهد شد.

برای کشیدن یک نقشه ی ذهنی ابتدا باید موضوع درس را به خوبی بدانیم و با یک کاغذ و قلم به شکل ساده آن را ترسیم کنیم. بعد از دسته بندی مطالب کشیدن نقشه ی اصلی آغاز می شود. برای جذاب تر بودن نقشه و یادگیری بهتر می توانیم همراه کلمات از تصاویر هم استفاده کنیم.

در اینجا برخی از پیشنهاد های تونی بوزان را برای بهتر شدن نقشه های ذهنی مرور می کنیم:

- در انتخاب کلمات دقیق باشید. یک یا دو یا چند کلمه قرار است جایگزین مطلبی شود که در حالت عادی در قالب یک یا چند پاراگراف ثبت می شد. مطمئن شوید که کلمات شما، مفهومی را که مد نظر دارید منتقل می کنند و بعداً اگر به نقشه ذهنی مراجعه کنید، مفاهیم را به خوبی به یاد می آورید.

- از ترسیم خط و خطوط و نقاشی و سایر ابزارهای بصری هم استفاده کنید. اینکه من نقاشی بلد نیستم یا دوست ندارم، بهانه ی خوبی نیست. حتی استفاده از آیکون های ساده هم نقشه ذهنی شما را دوست داشتنی تر و قابل فهم تر می کند. خیلی بهتر است اگر راجع به حمل با کشتی می نویسید، یک کشتی کوچک هم کنار آن نقاشی کنید :

- تلاش کنید نوشته هایتان همه با یک رنگ و در یک اندازه نباشند. چه بر روی کاغذ و چه هنگام استفاده از نرم افزارها، بر اساس اهمیت موضوعات و دسته بندی ها، از رنگها و ابعاد مختلف استفاده کنید.

- هنگام ترسیم از همان ابتدا فضا را به اندازه کافی باز در نظر بگیرید تا بعداً مجبور نشوید در میانه ی کار، کاغذ را عوض کنید و یا هنگام استفاده از نرم افزار، درگیر تغییر چیدمان شوید.

گروه درس پژوهی ما نیز برای کشیدن نقشه ی ذهنی کتاب درسی هفتم را با دقت مورد بررسی قرار داد. از آنجایی که محور اصلی کتاب تکیه بر ترجمه داشت، ما نیز تصمیم گرفتیم در نقشه ی ذهنی ترجمه را برجسته تر نشان دهیم. البته از قواعد هم غافل نشدیم . ابتدا لغات را موضوع بندی کردیم و متناسب هر موضوع تصاویری جذاب نقاشی کردیم تا مورد توجه بیشتری قرار بگیرد. سپس قواعد را مورد ارزیابی قرار دادیم و به نقشه ی ذهنی اضافه کردیم و برای یادگیری بیشتر مثال هایی همراه آن آوردیم. در آخر تصاویر و کلمات و قواعد را در یک روزنامه دیواری بزرگ چسباندیم که تصویر آن را در زیر مشاهده می کنید.

از آنجایی که محور آموزش دروس عربی ترجمه است ، من نیز سعی کردم ایده ی کلیدی خود را بر این مبنا تنظیم کنم . ایده ی کلیدی من عبارت است از: تقویت مهارت خواندن و نوشتن و ترجمه ی صحیح با استفاده از فعل ماضی.

شایستگی همان پیامد است ولی تفاوت آن با پیامد این است که کلی تر است. برای هر حوزه ی یادگیری و هر درسی یک هدف کلی وجود دارد که معلم باید به آن پی ببرد . در شایستگی هم دانش هم نگرش و هم مهارت ها گنجانده می شود. شایستگی باید دارای یک مسئله باشد، باید بتوانیم از آن ملاک در بیاوریم (کاربرد صحیح فعل امر ، جمله بندی صحیح ، رعایت حفظ محیط زیست) ، در طول زمان و مستمر باشد ، متناسب با توانمندی های مختلف دانش آموزان باشد. شایستگی نوعی هدف است که دارای سطوح مختلف می باشد و قابل سنجش و ارزیابی است.

ملاک های شایستگی که من در کارورزی چهار انتخاب کردم بدین ترتیب بود:

- ۱- دانش آموزان افعال ماضی را به خوبی بشناسند و در متن های مختلف آن ها را شناسایی کنند و در جملات خود بتوانند از آن ها استفاده کنند.
- ۲- دانش آموزان معنای فعل ماضی را بدانند و بتوانند معنای افعال ماضی را در جملات و موقعیت های مختلف درک کنند و بتوانند متن های مختلفی که در آن افعال ماضی استفاده شده را ترجمه کنند.

سطوح ملاکها			سطوح
سطح سوم	سطح دوم	سطح اول	
در جملات خود بتوانند از آن ها استفاده کنند.	در متن های مختلف آن ها را شناسایی کنند.	دانش آموزان افعال ماضی را به خوبی بشناسند.	شناخت فعل ماضی آشنایی با ترجمه
و بتوانند متن های مختلفی که در آن افعال ماضی استفاده شده را ترجمه کنند.	بتوانند معنای افعال ماضی را در جملات و موقعیت های مختلف درک کنند.	دانش آموزان معنای فعل ماضی را بدانند.	

یک معلم باید در فرصت های مختلف آموخته های فراگیر خود را بیازماید . این آزمودن میتواند در قالب انجام تکالیف توسط دانش آموز باشد. در واقع معلم با طراحی تکلیف عملکردی، دانش آموز را با محتوای درسی درگیر میکند. تکالیف عملکردی می تواند از سطح تکالیف کتاب فراتر رود و ذهن دانش آموز را فعال کند و به دانش آموز فرصت تفکر بدهد. با انجام این تکالیف دانش آموز توانایی خود را میسنجد و سعی میکند این توانایی را بالا ببرد. از آنجایی که پاسخ این تکالیف به صورت اختیاری است و پاسخ های مختلفی وجود دارد میتواند معایبی نیز داشته باشد که میتوان از معایب آن به زمان بر بودن بازخورد معلم به دانش آموزان اشاره کرد. هر دانش آموز با فکر و اندیشه ی خود تکالیف را انجام داده و حق دارد برای پاسخ های خود دلیل بیاورد و از اشتباهاتش دفاع کند ولی به صورت عادی چنین زمانی در کلاس های معمولی قرار داده نشده است و این ممکن است موجب بی انگیزه شدن دانش آموز برای جلسات آتی شود.

تکلیفی که من برای دانش آموزان تعیین کردم این بود که دانش آموزان را به سه گروه تقسیم کردم و برای هر گروه درس های مختلفی را مشخص کردم تا با دقت در آن دروس فعل های ماضی و شناسه ها و بن های آن ها را بنویسند. علت اینکه دانش آموزان را به سه گروه تقسیم کردم این بود که امکان تقلب و کپی کردن کم شود.

پرسش اساسی باید به نحوی باشد که موجب علاقه مندی به مطالعه ی هوشمندانه و تفکر عمیق در دانش آموزان شود. پرسش اساسی باید در دانش آموز چالش ایجاد کند تا با اتصال تجربه های پیشین و جدید به حل این چالش ها بپردازد. در واقع پرسش اساسی این سوال را در ذهن دانش آموز ایجاد می کند که این اطلاعات ما در دنیای بیرون از مدرسه چه استفاده ای دارد؟

از آنجایی که پرسش اساسی باید متناسب با شایستگی و ایده ی کلیدی باشد و ایده ی کلیدی و شایستگی من در مورد شناخت فعل ماضی و درک ترجمه و توانایی استفاده کردن در مکالمات و موقعیت های مختلف بود، پرسش اساسی خود را اینگونه مطرح کردم:

شناخت افعال ماضی و استفاده ی آن در جملات و مکالمات چه تاثیری بر کارکرد ذهن شما از نظر روانشناسی دارد؟ و در چه موقعیت هایی میتوان از این افعال استفاده کرد؟

نام مدرسه: یاس نبی		پایه تحصیلی: هفتم		موضوع: مفهوم فعل ماضی	
نام معلم راهنما: خانم مروج		زمان: ۳۰ دقیقه			
محتوا: مفهوم فعل ماضی (تمام اشخاص)					
پیامد: دانش آموز بتواند در موقعیت های مختلف فعل ماضی را تشخیص دهد.					
مراحل		شرح تکالیف یادگیری		زمان	مواد و منابع یادگیری
برقراری ارتباط		از دانش آموزی میخواهم یکی از خاطرات خوبش را برای دوستانش تعریف کند سپس از آن ها میخواهم درس امروز را حدس بزنند و بگویند در زبان فارسی در چه موقعیت ها و زمان هایی از فعل ماضی استفاده می کنیم؟		۵ دقیقه	دانش آموز
فرآیند هدایت و ارائه بازخورد		آیا دانش آموزان به خوبی با مطلب درسی ارتباط برقرار کردند و آن را به صورت ملموس حس کردند؟			

دانش آموزان بسیار سریع متوجه موضوع درس شدند وبا علاقه از شیوه ی برقراری ارتباط استقبال کردند.			تحلیل و تفسیر
کتاب درسی	۵ دقیقه	از آنجایی که درس قبلا تدریس شده و طرح من برای مرور مبحث است از دانش آموزان میخواهم هرچیزی که در مورد افعال ماضی در عربی به خاطر دارند را بگویند.	به تجربه گذاشتن
آیا دانش آموزان در مورد افعال ماضی در عربی به اندازه کافی اطلاعات داشتند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
دانش آموزان اطلاعات تقریبا خوبی درباره ی فعل ماضی در عربی داشتند .			تحلیل و تفسیر
دانش آموزان، کلیدهای کاغذی	۱۵ دقیقه	اگر اطلاعات دانش آموزان به اندازه کافی بود این مرحله را با مثال های مختلف انجام می دهم تا موجب تثبیت اطلاعات شود. کلید هایی که از قبل برای آن ها تهیه کردم که یک طرف آن ضمائر منفصل و طرفی دیگر ضمائر متصل نوشته شده است و به ترتیب اشخاص به دانش آموزان می دهم و می خواهم افعالی که به آن ها می گویم را یکی یکی صرف کنند و اشکالات آن ها را اصلاح می کنم.	به کار بستن
دانش آموزان تاچه حد توانستند افعال را بگویند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد

در مثال اول دانش آموزان کمی مشکل داشتند ولی با ادامه دادن مثال ها فعالیت مشکلشان رفع شد.			تحلیل و تفسیر
دانش آموزان، کلیدهای کاغذی	۵ دقیقه	این بار کلیدها را به صورت درهم به دانش آموزان می دهم تا توانایی شناسایی آن ها بالا رود.	به اشتراک گذاشتن
آیا دانش آموزان توانستند به درستی پاسخ دهند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
بیشتر دانش آموزان نمره ی کامل را در این فعالیت کسب کردند و این نشان می دهد که مطلب رابه خوبی فراگرفته اند.			تحلیل و تفسیر
کتاب درسی ' قلم، کاغذ	۵ دقیقه	دانش آموزان را به سه گروه تقسیم میکنم واز گروه اول میخواهم ده فعل ماضی را از درس هشت در بیاورند و همراه با ضمایر منفصل و متصل در جدولی بنویسند . گروه دوم همین کار را در درس ۹ و گروه سوم دردرس ۱۰ انجام دهند	انتقال به موقعیت جدید
آیا دانش آموزان متوجه نوع تکلیف شدند ؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
با توضیحی که معلم راهنما در خصوص انجام تکلیف داد، به نظر می رسد که دانش آموزان کاملاً متوجه نوع تکلیف شدند.			تحلیل و تفسیر
استاد راهنمای تربیتی: سرکار خانم دکتر ریحانی		استاد راهنمای تخصصی: سرکارخانم دکتر ریحانی	

توضیحی جامع و واضح از چگونگی اجرا توسط اعضای گروه.

تهیه ی کلیدهایی با برگه گلاس که یک طرف آن ضمائر منفصل و طرفی دیگر آن ضمائر متصل نوشته شده بود.

برای مرور افعال ماضی در تمام اشخاص ابتدا از دانش آموزان خواستم خاطره ای خوش که جدیداً برایشان اتفاق افتاده است را تعریف کنند. سپس از آن ها پرسیدم برای گفتن خاطره به چه نوع فعلی احتیاج داریم؟ همه ی دانش آموزان به درستی پاسخ دادند. سپس از آن ها خواستم که افعال ماضی را برای من تعریف کنند. چند نفر به صورت داوطلب به خوبی پاسخ دادند و من تایید کردم. بعد از آن ها خواستم هرآنچه که تا به حال از افعال ماضی یاد گرفته بودند را بگویند. توضیحات دانش آموزان خوب و کافی بود و نیازی به توضیح دوباره نبود. به همین خاطر تصمیم گرفتم بیشتر روی مثال تاکید کنم. نفر اول در صرف کردن مشکل داشت ولی با ادامه دادن این کار مشکلش حل شد. ابتدا کلیدهایی که از قبل تهیه کرده بودم را به ترتیب اشخاص بین نیمکت ها پخش کردم و هر نفر از جای خود بلند میشد و فعل ماضی را متناسب با ضمیر مشخص شده می گفت. از دانش آموزان دیگر میخواستم تا ضمیر و فعل را دوباره همه با هم تکرار کنند تا در ذهن تثبیت شود. وقتی مطمئن شدم که دانش آموزان نسبت به اول کار مسلط تر شده اند این بار کلید ها را در هم به دانش آموزان دادم تا پاسخ دهند. این روال ادامه پیدا کرد تا مشکل برطرف شد. به سوالات

دانش آموزان پاسخ دادند و در پایان تکلیفی جداگانه برای هر گروه مشخص کردم. نوع تکلیف شبیه به هم بود و منبعی که می بایست افعال ماضی را در آن شناسایی میکردند متفاوت بود.

در پایان کار دانش آموزان به طور کامل با افعال ماضی در تمامی اشخاص آشنا شدند و به خوبی قادر به شناسایی و صرف افعال بودند. به خوبی می توانستند برای تمامی اشخاص مثال بزنند و ساختار آن را توضیح دهند.

بعد از نقد و ارزیابی دوستان متوجه شدم اگر در طرح سوالات از تصاویر و انیمیشن استفاده می کردم بهتر بود. دوستان به طولانی شدن طرح تاکید کردند که به نظرم برای مرور این چنین مبحثی که قواعد چندین درس را شامل میشد چنین زمانی نیاز بود . معلم راهنما از نوع تکلیفی که به دانش آموزان دادم اعلام رضایت کرد و از نظر خودم نیز تکلیف مناسب بود.

<p>نام مدرسه: یاس نبی پایه تحصیلی: هشتم موضوع: فعل مضارع اول شخص و دوم شخص</p> <p>درس جلسه: پنجم نام معلم راهنما: خانم مروج زمان: ۳۰ دقیقه</p>			
<p>محتوا: آشنا شدن با مفهوم فعل مضارع در اول شخص و دوم شخص (افعل، تفعّل، تفعّلین)</p>			
<p>پیامد: از دانش آموزان انتظار می رود فعل مضارع را در شخص های مذکور در همه ی موقعیت ها تشخیص دهند.</p>			
مراحل	شرح تکالیف یادگیری	زمان	مواد و منابع یادگیری
برقراری ارتباط	یک فیلم برای آن ها به نمایش می گذارم و نظر آن ها را در مورد فیلم جویا می شوم. با این فیلم دانش آموزان متوجه می شوند که مبحث درس در مورد امانت داری است.	۵ دقیقه	فیلم آموزشی، پروژکتور
فرآیند هدایت و ارائه بازخورد	آیا دانش آموزان توانستند با مشاهده ی این فیلم آموزشی به مفهوم درس پی ببرند و با آن ارتباط برقرار کنند؟		
تحلیل و تفسیر	بیشتر دانش آموزان با تماشای فیلم آموزشی متوجه موضوع درس شدند.		
به تجربه گذاشتن	از دانش آموزان می خواهم به صورت گروهی با کمک کلمات ابتدای درس تا جایی که می توانند متن درس را ترجمه کنند.	۵ دقیقه	کتاب درسی

آیا همه ی گروه ها توانستند ترجمه ای مطلوب و در حد توانشان ارائه دهند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
بعضی از بچه ها به علت کم توجهی روی متن مربوطه تامل نکرده بودند ولی بسیاری از افراد ترجمه ای درخور و خوب ارائه دادند.			تحلیل و تفسیر
پروژکتور، سی دی لبتاپ، کتاب درسی	۱۰ دقیقه	کلمات درس را با استفاده از کتاب گویا میشنویم و خود دانش آموزان بار دیگر جملات درس را می خوانیم و برای یادداشت برداری تکرار می کنیم.	به کار بستن
آیا دانش آموزان با دقت به تدریس کارورز گوش کردند و متوجه مفاهیم اصلی شدند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
دانش آموزان به خوبی متوجه متن درس شدند.			تحلیل و تفسیر
کتاب درسی	۵ دقیقه	برای یادگیری بهتر کلمات از دانش آموزان می خواهیم تمرین اول کتاب را که مربوط به ترجمه است حل کنند.	به اشتراک گذاشتن
آیا دانش آموزان توانستند تکلیف خواسته شده را انجام دهند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد

دانش آموزان تمرین را به درستی پاسخ دادند.			تحلیل و تفسیر
کتاب کار	۵ دقیقه	از دانش آموزان می خواهیم برای جلسه ی آینده تمرین کتاب کار خود را حل کنند.	انتقال به موقعیت جدید
آیا دانش آموزان متوجه نوع تکلیف شدند؟			فرآیند هدایت و ارائه بازخورد
بیشتر دانش آموزان به علت امتحانی که معلم راهنما برایشان تعیین کرده بود، تکالیف را انجام نداده بودند.			تحلیل و تفسیر
استاد راهنمای تربیتی: سرکار خانم دکتر ریحانی		استاد راهنمای تخصصی: سرکار خانم دکتر ریحانی	

تهیه ی کلیدهایی با برگه گلاس که یک طرف آن ضمائر منفصل و طرفی دیگر آن ضمائر متصل نوشته شده بود.

با نام خدا و سلام درس را آغاز کردم. ابتدا فیلمی درباره ی امانت داری برای دانش آموزان به نمایش گذاشتم و نظر آن ها را جویا شدم. سپس از دانش آموزان خواستم که کلمات را نگاه کنند و کلیپ صوتی آن را برایشان گذاشتم و از دانش آموزان خواستم که جملات را با کمک هم معنی کنند . جملات درست را تایید کردم و دانش آموزان معانی را یاد داشت کردند. یکی از مسایلی که در کلاس به آن توجه نکردم این بود که لامپ هایی که خاموش کرده بودم را روشن نکردم و موجب خواب آلودگی شده بود.

سپس تمارین مربوط به ترجمه را حل کردیم و برای کسانی که درست پاسخ دادند نمره در دفتر نمرات گذاشته شد.

در پایان دانش آموزان معنای کلمات و درس را به خوبی یاد گرفتند و به راحتی توانستند تمرین ها را حل کنند.

در ساعت تفریح از دوستان و معلم راهنمایم خواہش کردم کہ کارم را نقد کنند. خانم یارمحمدی بہ خاموش بودن لامپ تا آخر کلاس اشارہ کردند و اینکہ ہنگام ترجمہ ی متن ، برای یاد داشت کردن ترجمہ را تکرار نمی‌کردم . یکی دیگر از معایبم این بود کہ از دانش آموزان اشکالاتشان را نپرسیدم.

خانم حیدری اشارہ کردند کہ مدیریت کلاس ضعیف بود و ترجمہ کند پیش میرفت. شاید اگر از دانش آموزان داوطلب برای ترجمہ کمک می‌گرفتم بہتر بود.

معلم راهنما بیشتر نکاتی را گفتند کہ برای آیندہ ی معلمی باید بہ آن توجہ کنم. ایشان فرمودند کہ در اولین جلسہ برنامه های کلاسی را بگوییم. در ابتدای کلاس با دانش آموزان احوال پرسی کنیم و وضعیت کلاس را بسنجیم. از گروه ها بہ خوبی استفادہ کنیم. با امتحان و معدل وضعیت درسی دانش آموزان را بسنجیم و کارهای سخت را بہ دانش آموزان قوی بدهیم و از تشویق غافل نشویم. ہر جلسہ پرسش و آزمون تستی داشتہ باشیم. ہرماہ روخوانی شفاهی داشتہ باشیم. بہ جای کتاب کار،سوالات مہم را کپی بگیریم و در کلاس حل کنیم. استفادہ از لہجہ ی عربی را در کلاس جدی بگیریم.برای ہر درس طرح داشتہ باشیم و نیاز های بچہ ها را بعد تدریس یادداشت کنیم. و برای ترجمہ از داوطلب ها استفادہ کنیم.

روز دوشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۲ استاد صفر نواده به توصیه ی استاد ریحانی در مورد کارورزی چهار صحبت کردند و موارد مهم را توضیح دادند. ایشان فرمودند که کارورزی چهار یا همان درس پژوهی دارای هفت مرحله به شرح زیر است:

- ۱- نقشه ذهنی که از کتاب تهیه میشود و ارتباط بین درس ها رامشخص میکند.
- ۲- ایده های کلیدی که از کتاب استخراج میشود. برای توضیح بیشتر افزودند که ایده ی کلی را در وسط نقشه ی مفهومی قرار میدهم و از کل به جزء میرویم. در نقشه ی مفهومی هرچه به سمت جزئیات حرکت میکنیم خطوط کم رنگ تر میشود و نقشه بهتر است که رنگی باشد. برای تحکیم این قسمت در ذهن ما یک نمونه بر روی تخته ترسیم کردند.
- ۳- شایستگی همان پیامد است ولی تفاوت آن با پیامد این است که کلی تر است. مثلاً همه ی دانش آموزان بتوانند با استفاده از کتاب فرهنگ لغت دو پاراگراف را ترجمه کنند. برای هر حوزه ی یادگیری و هر درسی یک هدف کلی وجود دارد که معلم باید به آن پی ببرد. در شایستگی هم دانش هم نگرش و هم مهارت ها گنجانده می شود. شایستگی باید دارای یک مسئله باشد، باید بتوانیم از آن ملاک در بیاوریم (کاربرد صحیح فعل امر، جمله بندی صحیح، رعایت حفظ محیط زیست)، در طول زمان و مستمر باشد، متناسب با توانمندی های مختلف دانش آموزان باشد.
- ۴- نوشتن ملاک و سطوح برای شایستگی
- ۵- نوشتن تکلیف عملکردی (سه سطح)
- ۶- نوشتن پرسش اساسی (شروع برقراری ارتباط)
- ۷- طراحی فعالیت های یادگیری

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۴ ابتدای کلاس استاد ریحانی با روی خوش با دانشجویان احوال پرسیدند و چند نمونه از کارهای دانشجویان قبل را بر روی تابلو چسبانند و برگه ی کارورزی را به خانم سلیم خانی دادند و او شروع به خواندن کرد. در این برگه به صورت خلاصه کارورزی ۴ به تصویر کشیده شده بود. استاد ریحانی از ما خواستند که به گروه هایی تقسیم شویم:

روش گروه بندی بدین صورت است:

۱- مطالعه ی کتاب درسی و استخراج مفاهیم و مهارت ها و سازمان دادن ایده کلیدی و تولید واحد یادگیری.

۲- اجرای واحد یادگیری توسط یکی از اعضا، مشاوره و ثبت عملکرد توسط سایر اعضا به طور همزمان و تفکیک هر عضو گروه.

۳- جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه ی اعضا برای ارائه در جلسه ی گروهی و دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف. (تعامل اعضای گروه) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی و غیر رسمی.

۴- بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع آوری شده در گروه نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه.

استاد ریحانی بعد از توضیح این موارد اصلی از ما خواستند گزارشات کارورزی را هر جلسه تایپ کنیم تا موجب استرس در پایان ترم نشود و با توکل به خدا کارمان را ادامه دهیم.

خانم آذر انتقاد کرد که کسی که اجرا دارد دوست من است و نمی توانم از او بسیار انتقاد کنم و موجب ناراحتی می شود ولی استاد ریحانی توضیح داد که برای حل مشکلات تدریس دوستان باید از او انتقاد کنیم تا پیشرفت کند.

استاد تاریخ جلساتی که باید در کلاس کارورزی و مدرسه حضور داشته باشیم را بیان کردند.

در ادامه نمونه هایی از کار بچه های سال قبل بر روی تخته نصب شد و مقوای بزرگی به ما داده شد تا با استفاده از کتاب عربی مراحل گفته شده را بر روی کاغذ در قالب مثالی جامع به تصویر بکشیم.

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۱۱ جلسه دوم کارورزی ساعت ده صبح برگزار شد. طبق فرمایش استاد ریحانی ما باید یک نقشه ذهنی از کتب عربی متوسطه اول طراحی میکردیم و به همین دلیل قبل از تشکیل و تعیین محل کلاس، اکثرا در نمازخانه مرکز جمع شده بودیم و نمی دانستیم که استاد و بعضی از دوستانمان در کلاس حضور دارند، پس از پرس و جو کلاس را پیدا کردیم و وارد کلاس شدیم، استاد بسیار عصبی و ناراحت بودند چرا که ما علاوه بر تاخیر، گزارشات جلسه قبل را نیز نفرستاده بودیم، استاد ابتدا کلی گلابه و ناراحتی خود را ابراز کردند فرمودند برای کسانی که تاخیر داشتند غیبت میزنند اما بعد از عذرخواهی های پی در پی استاد از خطای ما چشم پوشی کردند.

پس از این استاد به بررسی کارورزی های بچه ها پرداختند.

گروه اول که قبل از ورود ما به کلاس کار خود را ارائه دادند استاد به ایشان بازخورد دادند.

سپس ما ارائه کردیم که استاد از کار ما نیز کمی ایراد گرفتند و فرمودند که باید اصلاح شود همینطور گروه ها یکی پس از دیگری کارشان را ارائه دادند و استاد گرامی بازخورد های مفید خود را دادند.

در آخر استاد از ما خواستند تا همیشه کارهایمان را به موقع و خوب انجام دهیم. کلاس این روز از کارورزی ساعت ۱۱:۴۵ به اتمام رسید.

روز شنبه در تاریخ ۱۹/ ۱/ ۹۶ ساعت ۷ از خواب بیدار شدم و در خوابگاه به همراه دوستانم صبحانه خوردیم و برای اولین جلسه حضورمان در ترم جدید در مدرسه آماده شدیم. ساعت ۸ وارد مدرسه شدیم. کیف دانش آموزان در حیاط به ترتیب چیده شده بود و شواهد نشان می داد که آزمون هماهنگ در کل مدرسه برگزار است. با روی خوش با معاون احوال پرسی کردیم و سال جدید را به او تبریک گفتیم و تا ساعت ۸:۳۵ دقیقه در دفتر منتظر نشستیم. ساعت تفریح با معلم راهنما صحبت کردیم و برای حضورمان در کارورزی ۴ اجازه گرفتیم و او درخواست ما را پذیرفتند. همراه معلم راهنما در کلاس حضور یافتیم و خانم مروج ساعت ها را توضیح دادند و اشاره کردند که ساعت باید بر وزن فاعل بنویسیم و از اعداد ترتیبی استفاده نماییم مثلاً ثلاثه عدد اصلی است و ترتیبی آن الثالث میشود. اگر ساعت کامل باشد با کلمه ی تماماً اعلام میشود و اگر گذشته باشد با حرف اضافه ی (و) اعلام میشود. مثلاً التاسعة والرّبع و اگر ساعت کامل نشده باشد با حرف اضافه ی (الّا) اعلام میشود. مثلاً التاسعة الّا ربعاً. در پایان کلاس از معلم راهنما تشکر و خداحافظی کردیم.

روز شنبه در تاریخ ۲۶/۱/۹۶ صبح زود به همراه دوستانم از خواب بیدار شدیم و صبحانه خوردیم و در مسیر به اینکه چگونه طرح درس را بهتر انجام دهم فکر میکردم. وارد دفتر معلمان شدیم و با معاون و معلمان سلام و احوال پرسی کردیم سپس به همراه معلم راهنما وارد کلاس شدیم.

معلم راهنما همانطور که از پیش هماهنگ شده بود با روی گشاده از من خواستند که تدریس درس دهم پایه ی نهم را انجام دهم.

با نام خدا و سلام درس را آغاز کردم. ابتدا فیلمی درباره ی امانت داری برای دانش آموزان به نمایش گذاشتم و نظر آن ها را جویا شدم. سپس از دانش آموزان خواستم که کلمات را نگاه کنند و کلیپ صوتی آن را برایشان گذاشتم و از دانش آموزان خواستم که جملات را با کمک هم معنی کنند. جملات درست را تایید کردم و دانش آموزان معانی را یاد داشت کردند. یکی از مسایلی که در کلاس به آن توجه نکردم این بود که لامپ هایی که خاموش کرده بودم را روشن نکردم و موجب خواب آلودگی شده بود.

سپس تمرین مربوط به ترجمه را حل کردیم و برای کسانی که درست پاسخ دادند نمره در دفتر نمرات گذاشته شد.

در ساعت تفریح از دوستان و معلم راهنمایم خواهش کردم که کارم را نقد کنند. خانم یارمحمدی به خاموش بودن لامپ تا آخر کلاس اشاره کردند و اینکه هنگام ترجمه ی متن ، برای یاد داشت کردن ترجمه را تکرار نمی‌کردم .

یکی دیگر از معایبم این بود که از دانش آموزان اشکالاتشان را نپرسیدم.

خانم حیدری اشاره کردند که مدیریت کلاس ضعیف بود و ترجمه کند پیش میرفت.

معلم راهنما بیشتر نکاتی را گفتند که برای آینده ی معلمی باید به آن توجه کنم. ایشان فرمودند که در اولین جلسه برنامه های کلاسی را بگوییم. در ابتدای کلاس با دانش آموزان احوال پرسی کنیم و وضعیت کلاس را بسنجیم. از گروه ها به خوبی استفاده کنیم. با امتحان و معدل وضعیت درسی دانش آموزان را بسنجیم و کارهای سخت را به دانش آموزان قوی بدهیم و از تشویق غافل نشویم. هر جلسه پرسش و آزمون تستی داشته باشیم. همراه روخوانی شفاهی داشته باشیم. به جای کتاب کار،سوالات مهم را کپی بگیریم و در کلاس حل کنیم. استفاده از لهجه ی عربی را در کلاس جدی بگیریم.برای هر درس طرح داشته باشیم و نیاز های بچه ها را بعد تدریس یادداشت کنیم. و برای ترجمه از داوطلب ها استفاده کنیم.

بعد از جلسه ی معلمان کلاس ساعت ۱۳:۱۵ دقیقه شروع شد.معلم راهنما برگه های امتحانی جلسه ی قبل را پخش کرد واشکالات را رفع کرد . سپس یکی از کارورزان برای تدریس آماده شد در ابتدا فیلم دچار مشکل شد. کلاس بسیار گرم بود و گرما موجب حواس پرتی دانش آموزان شده بود.بسیاری از دانش آموزان به فیلمی که در برقراری ارتباط پخش میشد گوش نمیدادند. سپس کلمات توسط دانش آموزان خوانده شد ولی متوجه شدیم این درس قبلا تدریس شده و معلم راهنما اشتباه به ما اطلاع رسانی کرده بود. به همین دلیل دوستم مجبور شد به جای تدریس به حل اشکالات و پرسش درس بپردازد. سپس به حل تمرین پرداخت. دانش آموزان سر و صدا می کردند و توجهی به تمرین نداشتند. تمرین اول مربوط به ترجمه ی درس بود و نیاز داشت به معنی تمرین توجه شود و کارورز بدون معنی کردن این تمرین را حل کرد و به سرعت از آن گذشت. در پایان از دانش آموزان خواسته شد که تحقیقی انجام دهند و سه آیه در مورد امانت برای جلسه ی بعد با خود بیاورند. یکی از نقاط مثبت تدریس کارورز این بود که در پایان کلاس از دانش آموزان خواست تا اشکالاتشان را بپرسند.

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۶/۱/۳۰ ساعت ۱۳:۳۰ در کلاس حضور یافتیم و یکی از دانش جویان مشغول ارائه طرح درس خود بود. بنابر اشتباهی که صورت گرفته بود استاد ریحانی نیم ساعت زودتر حاضر شده بودند و

با عصبانیت در این مورد صحبت کردند و فرمودند که طرح درس ها و گزارشات باید هر هفته ارسال شود در غیر اینصورت نمره کسر خواهد شد. سپس خانم آذر گزارش کنش پژوهی خود را خواند. گزارش توسط استاد مورد بازخورد و ارزیابی قرار گرفت. سپس خانم امیری طرح درس خود را در کلاس اجرا کرد.

استاد از من خواست فیلم اجراییم را نمایش دهم ولی کامپیوتر خراب بود. در آخر کریمی طرح خود را توضیح داد و استاد شایستگی را بار دیگر توضیح داد و تاکید کرد شایستگی یعنی اینکه دانش آموز بتواند به هدف تدریس برسد.

روز شنبه در تاریخ ۹۶/۲/۱۶ صبح زود برای نماز از خواب بیدار شدم و متوجه شدم حال یکی از دوستانم بسیار بد است. این موضوع مرا به شدت نگران کرد. به همراه یکی دیگر از دوستان او را به بیمارستان بردیم. ساعت هفت و نیم خودم رابه خوابگاه رساندم و وسایل کارورزی را با خود برداشتم و کمی صبحانه خوردم و ساعت یه ربع به نه به مدرسه رسیدم. دانش آموزان مشغول امتحان مرآت بودند و تا ساعت نه و نیم در دفتر منتظر نشستیم.

سپس زنگ زده شد و معلمان وارد دفتر شدند و با آن ها احوال پرسی کردیم مدیر در مورد مسائلی با آن ها صحبت کرد. همراه با خانم مروج وارد کلاس هفتم شدیم و فعل ماضی در این جلسه دوره شد و دانش آموزان مشارکت خوبی داشتند. ابتدا از دانش آموزان خواستم خاطره ای تعریف کنند. یکی از دانش آموزان خاطره ای در مورد مشهد گفت و دانش آموزان به هیجان آمدند. از آن ها پرسیدم برای خاطره گفتن از چه فعلی استفاده میکنید؟ همه ی دانش آموزان پاسخ دادند از فعل ماضی استفاده میکنند. بعد پرسیدم چه کسی میتواند فعل ماضی را برای من توضیح دهد. یکی از دانش آموزان به خوبی فعل ماضی را بیان کرد. چون فعل ماضی قبلا تدریس شده بود و من هدفم از این طرح درس مرور مبحث بود، سعی کردم مرحله ی به اشتراک گذاشتن و به کار بستن را تلفیق کنم. از دانش آموزان خواستم تا هرچیزی که تا الان در مورد فعل ماضی یاد گرفته اند را بگویند. سپس کلید هایی را که یک طرف آن ضمیر منفصل و طرف دیگر آن ضمیر متصل نوشته شده بود را بین دانش آموزان توزیع کردم و با کمک هم فعل هایی را به ماضی صرف کردیم. یکی از دانش آموزان جواب میداد و بقیه ی دانش آموزان برای یادگیری بیشتر، تکرار میکردند. در قسمت انتقال به موقعیت جدید دانش آموزان را به سه گروه تقسیم کردم واز گروه اول خواستم ده فعل ماضی را از درس هشت در بیاورند و همراه با ضمائر منفصل و متصل در جدولی بنویسند. گروه دوم همین کار را در درس ۹ و گروه سوم در درس ۱۰ انجام دهند. سپس کلاس را به معلم راهنما سپردم و ایشان از آن ها امتحان شفاهی گرفت.

روز دوشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۲ استاد صفر نواده به توصیه ی استاد ریحانی در مورد کارورزی چهار صحبت کردند و موارد مهم را توضیح دادند. (۱) ایشان فرمودند که کارورزی چهار یا همان درس پژوهی دارای هفت مرحله به شرح زیر است:

- ۸- نقشه ذهنی که از کتاب تهیه میشود و ارتباط بین درس ها رامشخص میکند.
- ۹- ایده های کلیدی که از کتاب استخراج میشود. برای توضیح بیشتر افزودند که ایده ی کلی را در وسط نقشه ی مفهومی قرار میدهم و از کل به جزء میرویم. در نقشه ی مفهومی هرچه به سمت جزئیات حرکت میکنیم خطوط کمرنگ تر میشود و نقشه بهتر است که رنگی باشد. برای تحکیم این قسمت در ذهن ما یک نمونه بر روی تخته ترسیم کردند.
- ۱۰- شایستگی همان پیامد است ولی تفاوت آن با پیامد این است که کلی تر است. مثلاً همه ی دانش آموزان بتوانند با استفاده از کتاب فرهنگ لغت دو پاراگراف را ترجمه کنند. برای هر حوزه ی یادگیری و هر درسی یک هدف کلی وجود دارد که معلم باید به آن پی ببرد. در شایستگی هم دانش هم نگرش و هم مهارتها گنجانده می شود. شایستگی باید دارای یک مسئله باشد، باید بتوانیم از آن ملاک در بیاوریم (کاربرد صحیح فعل امر، جمله بندی صحیح، رعایت حفظ محیط زیست)، در طول زمان و مستمر باشد، متناسب با توانمندی های مختلف دانش آموزان باشد.
- ۱۱- نوشتن ملاک وسطوح برای شایستگی
- ۱۲- نوشتن تکلیف عملکردی (سه سطح)
- ۱۳- نوشتن پرسش اساسی (شروع برقراری ارتباط)
- ۱۴- طراحی فعالیت های یادگیری

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۴ ابتدای کلاس استاد ریحانی با روی خوش با دانشجویان احوال پرسیدند (۲) و چند نمونه از کارهای دانشجویان قبل را بر روی تابلو چسبانند (۱) و برگه ی کارورزی را به

خانم سلیم خانی دادند و او شروع به خواندن کرد. در این برگه به صورت خلاصه کارورزی ۴ به تصویر کشیده شده بود. (۱) استاد ریحانی از ما خواستند که به گروه هایی تقسیم شویم:

روش گروه بندی بدین صورت است:

۵- مطالعه ی کتاب درسی و استخراج مفاهیم و مهارت ها و سازمان دادن ایده کلیدی و تولید واحد یادگیری.

۶- اجرای واحد یادگیری توسط یکی از اعضا، مشاوره و ثبت عملکرد توسط سایر اعضا به طور همزمان و تفکیک هر عضو گروه.

۷- جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه ی اعضا برای ارائه در جلسه ی گروهی و دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف. (تعامل اعضای گروه) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی و غیر رسمی.

۸- بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع آوری شده در گروه نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه.

استاد ریحانی بعد از توضیح این موارد اصلی از ما خواستند گزارشات کارورزی را هر جلسه تایپ کنیم تا موجب استرس در پایان ترم نشود و با توکل به خدا کارمان را ادامه دهیم.

خانم آذر انتقاد کرد که کسی که اجرا دارد دوست من است و نمی توانم از او بسیار انتقاد کنم و موجب ناراحتی می شود، ولی استاد ریحانی توضیح داد که برای حل مشکلات تدریس دوستان باید از او انتقاد کنیم تا پیشرفت کند.

استاد تاریخ جلساتی که باید در کلاس کارورزی و مدرسه حضور داشته باشیم را بیان کردند.

در ادامه نمونه هایی از کار بچه های سال قبل بر روی تخته نصب شد و مقوای بزرگی به ما داده شد تا با استفاده از کتاب عربی مراحل گفته شده را بر روی کاغذ در قالب مثالی جامع به تصویر بکشیم. (۱)

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۵/۱۲/۱۱ جلسه دوم کارورزی ساعت ده صبح برگزار شد. طبق فرمایش استاد ریحانی ما باید یک نقشه ذهنی از کتب عربی متوسطه اول طراحی میکردیم و به همین دلیل قبل از تشکیل و تعیین محل کلاس، اکثراً در نمازخانه مرکز جمع شده بودیم و نمی دانستیم که استاد و بعضی از دوستانمان در کلاس حضور دارند، پس از پرس و جو کلاس را پیدا کردیم و وارد کلاس شدیم، استاد بسیار عصبی و ناراحت بودند چرا که ما علاوه بر تاخیر، گزارشات جلسه قبل را نیز نفرستاده بودیم، استاد ابتدا

گلایه و ناراحتی خود را ابراز کردند و فرمودند برای کسانی که تاخیر داشتند غیبت میزنند اما بعد از عذرخواهی های پی در پی استاد از خطای ما چشم پوشی کردند.

پس از این استاد به بررسی کاردستی های بچه ها پرداختند.

گروه اول که قبل از ورود ما به کلاس کار خود را ارائه دادند استاد به ایشان بازخورد دادند.

سپس ما ارائه کردیم که استاد از کار ما نیز کمی ایراد گرفتند و فرمودند که باید اصلاح شود (۱) همینطور گروه ها یکی پس از دیگری کارشان را ارائه دادند و استاد گرامی بازخورد های مفید خود را دادند.

در آخر استاد از ما خواستند تا همیشه کارهایمان را به موقع و خوب انجام دهیم کلاس این روز از کارورزی ساعت ۱۱:۴۵ به اتمام رسید.

روز شنبه در تاریخ ۱۹/ ۱/ ۹۶ ساعت ۷ از خواب بیدار شدم و در خوابگاه به همراه دوستانم صبحانه خوردیم و برای اولین جلسه حضورمان در ترم جدید در مدرسه آماده شدیم. ساعت ۸ وارد مدرسه شدیم. کیف دانش آموزان در حیاط به ترتیب چیده شده بود و شواهد نشان می داد که آزمون هماهنگ در کل مدرسه برقرار است. با روی خوش با معاون احوال پرسی کردیم و سال جدید را به او تبریک گفتیم (۲) و تا ساعت ۸:۳۵ دقیقه در دفتر منتظر نشستیم. ساعت تفریح با معلم راهنما صحبت کردیم و برای حضورمان در کارورزی ۴ اجازه گرفتیم و او درخواست ما را پذیرفتند. همراه معلم راهنما در کلاس حضور یافتیم و خانم مروج ساعتها را توضیح دادند و اشاره کردند که ساعت باید بر وزن فاعل بنویسیم و از اعداد ترتیبی استفاده نماییم مثلاً ثلاثه عدد اصلی است و ترتیبی آن الثالث میشود. اگر ساعت کامل باشد با کلمه ی تماماً اعلام میشود و اگر گذشته باشد با حرف اضافه ی (و) اعلام میشود. مثلاً التاسعة والرابع و اگر ساعت کامل نشده باشد با حرف اضافه ی (الّا) اعلام میشود. مثلاً التاسعة الّا ربعاً. در پایان کلاس از معلم راهنما تشکر و خداحافظی کردیم.

روز شنبه در تاریخ ۱۹/۱/۹۶ صبح زود به همراه دوستانم از خواب بیدار شدیم و صبحانه خوردیم و در مسیر به اینکه چگونه طرح درس را بهتر انجام دهیم فکر میکردم. وارد دفتر معلمان شدیم و با معاون و معلمان سلام و احوال پرسی کردیم (۲) سپس به همراه معلم راهنما وارد کلاس شدیم.

معلم راهنما همانطور که از پیش هماهنگ شده بود با روی گشاده از من خواستند (۲) که تدریس درس دهم پایه ی نهم را انجام دهم.

با نام خدا و سلام درس را آغاز کردم. ابتدا فیلمی درباره ی امانت داری برای دانش آموزان به نمایش گذاشتم (۱) و نظر آن ها را جویا شدم. (۱) سپس از دانش آموزان خواستم که کلمات را نگاه کنند و کلیپ صوتی آن را برایشان گذاشتم (۱) و از دانش آموزان خواستم که جملات را با کمک هم معنی کنند. جملات

درست را تایید کردم (۱) و دانش آموزان معانی را یاد داشت کردند. یکی از مسایلی که در کلاس به آن توجه نکردم این بود که لامپ هایی که خاموش کرده بودم را روشن نکردم (۱) و موجب خواب آلودگی شده بود.

سپس تمارین مربوط به ترجمه را حل کردیم و برای کسانی که درست پاسخ دادند نمره در دفتر نمرات گذاشته شد.

در ساعت تفریح از دوستان و معلم راهنمایم خواهش کردم که کارم را نقد کنند. خانم یارمحمدی به خاموش بودن لامپ تا آخر کلاس اشاره کردند و اینکه هنگام ترجمه ی متن ، برای یاد داشت کردن ترجمه را تکرار نمی کردم .

یکی دیگر از معایبم این بود که از دانش آموزان اشکالاتشان را نپرسیدم.

خانم حیدری اشاره کردند که مدیریت کلاس ضعیف بود و ترجمه کند پیش میرفت. (۱)

معلم راهنما بیشتر نکاتی را گفتند که برای آینده ی معلمی باید به آن توجه کنم. (۱) ایشان فرمودند که در اولین جلسه برنامه های کلاسی را بگوییم. در ابتدای کلاس با دانش آموزان احوال پرسی کنیم و وضعیت کلاس را بسنجیم. از گروه ها به خوبی استفاده کنیم. با امتحان و معدل وضعیت درسی دانش آموزان را بسنجیم و کارهای سخت را به دانش آموزان قوی بدهیم و از تشویق غافل نشویم. هر جلسه پرسش و آزمون تستی داشته باشیم. همراه روخوانی شفاهی داشته باشیم. به جای کتاب کار، سوالات مهم را کپی بگیریم و در کلاس حل کنیم. استفاده از لهجه ی عربی را در کلاس جدی بگیریم. برای هر درس طرح داشته باشیم و نیاز های بچه ها را بعد تدریس یادداشت کنیم. و برای ترجمه از داوطلب ها استفاده کنیم.

بعد از جلسه ی معلمان کلاس ساعت ۱۳:۱۵ دقیقه شروع شد. معلم راهنما برگه های امتحانی جلسه ی قبل را پخش کرد و اشکالات را رفع کرد. (۱) سپس یکی از کارورزان برای تدریس آماده شد در ابتدا فیلم دچار مشکل شد. کلاس بسیار گرم بود و گرما موجب حواس پرتی دانش آموزان شده بود. بسیاری از دانش آموزان به فیلمی که در برقراری ارتباط پخش میشد گوش نمیدادند. سپس کلمات توسط دانش آموزان خوانده شد ولی متوجه شدیم این درس قبلا تدریس شده و معلم راهنما اشتباه به ما اطلاع رسانی کرده بود. (۳) به همین دلیل دوستم مجبور شد به جای تدریس به حل اشکالات و پرسش درس بپردازد. سپس به حل تمارین پرداخت. دانش آموزان سر و صدا می کردند و توجهی به تمارین نداشتند. تمرین اول مربوط به ترجمه ی درس بود و نیاز داشت به معنی تمرین توجه شود و کارورز بدون معنی کردن این تمرین را حل کرد و به سرعت از آن گذشت. در پایان از دانش آموزان خواسته شد که تحقیقی انجام دهند و سه آیه در مورد امانت برای جلسه ی بعد با خود بیاورند. یکی از نقاط مثبت تدریس کارورز این بود که در پایان کلاس از دانش آموزان خواست تا اشکالاتشان را بپرسند. (۱)

روز چهارشنبه در تاریخ ۹۶/۱/۳۰ ساعت ۱۳:۳۰ در کلاس حضور یافتیم و یکی از دانش جویان مشغول ارائه طرح درس خود بود. بنابر اشتباهی که صورت گرفته بود استاد ریحانی نیم ساعت زودتر حاضر شده بودند و با عصبانیت در این مورد صحبت کردند (۴) و فرمودند که طرح درس ها و گزارشات باید هر هفته ارسال شود در غیر این صورت نمره کسر خواهد شد. سپس خانم آذر گزارش کنش پژوهی خود را خواند. گزارش توسط استاد مورد بازخورد و ارزیابی قرار گرفت. سپس خانم امیری طرح درس خود را در کلاس اجرا کرد.

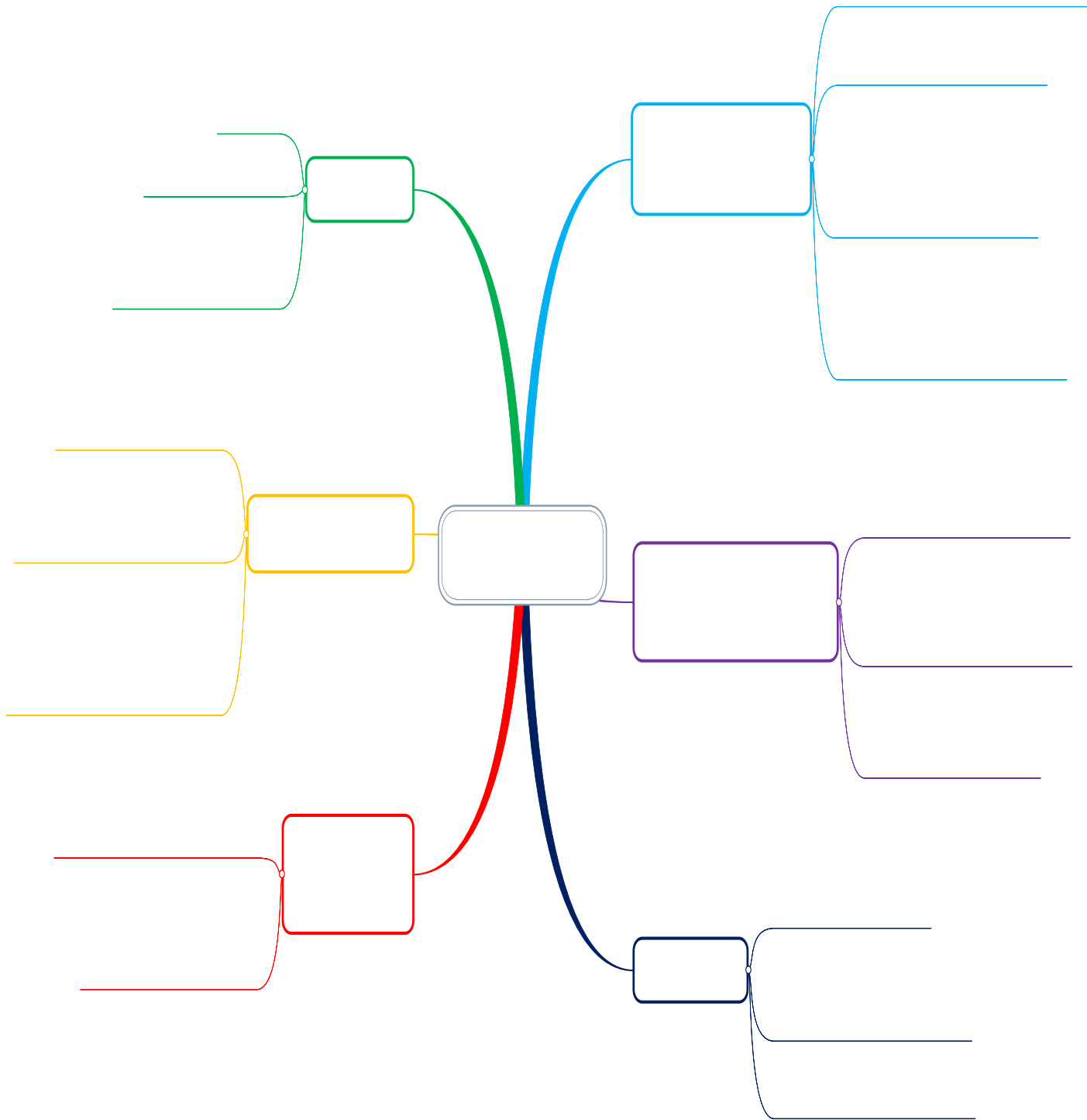
استاد از من خواست فیلم اجراییم را نمایش دهم ولی کامپیوتر خراب بود. (۳) در آخر کریمی طرح خود را توضیح داد و استاد شایستگی را بار دیگر توضیح داد و تاکید کرد شایستگی یعنی اینکه دانش آموز بتواند به هدف تدریس برسد.

روز شنبه در تاریخ ۹۶/۲/۱۶ صبح زود برای نماز از خواب بیدار شدم و متوجه شدم حال یکی از دوستانم بسیار بد است. این موضوع مرا به شدت نگران کرد. (۳) به همراه یکی دیگر از دوستان او را به بیمارستان بردیم. ساعت هفت و نیم خودم رابه خوابگاه رساندم و وسایل کارورزی را با خود برداشتم و کمی صبحانه خوردم و ساعت یه ربع به نه به مدرسه رسیدم. دانش آموزان مشغول امتحان مرآت بودند و تا ساعت نه و نیم در دفتر منتظر نشستیم.

سپس زنگ زده شد و معلمان وارد دفتر شدند و با آن ها احوال پرسی کردیم مدیر در مورد مسائلی با آن ها صحبت کرد. همراه با خانم مروج وارد کلاس هفتم شدیم و فعل ماضی در این جلسه دوره شد و دانش آموزان مشارکت خوبی داشتند. (۱) ابتدا از دانش آموزان خواستم خاطره ای تعریف کنند. یکی از دانش آموزان خاطره ای در مورد مشهد گفت و دانش آموزان به هیجان آمدند. از آن ها پرسیدم برای خاطره گفتن از چه فعلی استفاده میکنید؟ (۱) همه ی دانش آموزان پاسخ دادند از فعل ماضی استفاده میکنند. بعد پرسیدم چه کسی میتواند فعل ماضی را برای من توضیح دهد. یکی از دانش آموزان به خوبی فعل ماضی را بیان کرد. چون فعل ماضی قبلا تدریس شده بود و من هدفم از این طرح درس مرور مبحث بود، سعی کردم مرحله ی به اشتراک گذاشتن و به کار بستن را تلفیق کنم. از دانش آموزان خواستم تا هر چیزی که تا الان در مورد فعل ماضی یاد گرفته اند را بگویند. سپس کلید هایی را که یک طرف آن ضمیر منفصل و طرف دیگر آن ضمیر متصل نوشته شده بود را بین دانش آموزان توزیع کردم (۱) و با کمک هم فعل هایی را به ماضی صرف کردیم. یکی از دانش آموزان جواب میداد و بقیه ی دانش آموزان برای یادگیری بیشتر، تکرار میکردند. در قسمت انتقال به موقعیت جدید دانش آموزان را به سه گروه تقسیم کردم (۱) و از گروه اول خواستم ده فعل ماضی را از درس هشت در بیاورند و همراه با ضمائر منفصل و متصل در جدولی بنویسند. گروه دوم همین کار را در درس ۹ و گروه سوم در درس ۱۰ انجام دهند. سپس کلاس را به معلم راهنما سپردم و ایشان از آن ها امتحان شفاهی گرفت.

مضامین	کد محور	کد باز
دانش تخصصی و حرفه ای	دانش مورد نیاز قبل از اجرا	<p>ارائه توضیحات لازم در مورد کارورزی ۴ توسط استاد صفرنواده.</p> <p>ارائه چند نمونه از کارهای دانشجویان قبل توسط استاد ریحانی.</p> <p>ارائه خلاصه کارورزی ۴ به صورت مصور ثر کلاس کارورزی.</p> <p>رفع اشکالات توسط استاد ریحانی و اصلاح آن.</p> <p>بررسی کتاب درسی با تاکید استاد ریحانی و کشیدن نقشه ی مفهومی و درست کردن روزنامه دیواری.</p>
دانش تخصصی و حرفه ای	تخصص در حین اجرای کار	<p>*گروه بندی دانش آموزان</p> <p>*درگیر کردن دانش آموزان با موضوع درس به واسطه ی پرسش و پاسخ</p> <p>*ترقیب دانش آموزان به مشارکت</p> <p>*رفع اشکالات</p> <p>*جویا شدن از نظرات دانش آموزان</p>
دانش تخصصی و حرفه ای	مهارت	<p>*پرسیدن اشکالات از دانش آموزان</p> <p>*گفتن مهارت های معلمی توسط معلم راهنما در جلسه ی نقد.</p> <p>*ضعف مهارت مدیریت کلاس</p> <p>*مهارت به مشارکت واداشتن دانش آموزان</p>
دانش تخصصی و حرفه ای	امکانات	<p>*استفاده از کلیپ صوتی کلمات و متن درس</p> <p>*استفاده از فیلم برای برقراری ارتباط بهتر</p> <p>*توجه نکردن به خاموش بودن لامپ ها وتاریکی کلاس</p> <p>*استفاده از ابزارات آموزشی ساده مانند کلیدهای کاغذی برای یادگیری بهتر و جلب توجه</p>

مسائل و مشکلات	مسائل و مشکلات	* خراب بودن کامپیوتر دانشگاه. * نگرانی بابت مریضی شدید یکی از دوستان قبل از تدریس.
تعاملات	تعامل استاد با دانشجویان	* احوال پرسى استاد با دانشجویان.
تعاملات	تعامل کادر مدرسه با کارورز	* گشاده رویی معلم راهنما. * احوال پرسى با معاون و معلمان. * احوال پرسى با معاون و تبریک سال جدید

در کارورزی چهار با مفاهیم درس پژوهی و اجرای کار گروهی آشنا شدیم. کارورزی چهار گام جدیدی در تدریس معلمی بود که در آن نقد کردن و نقد پذیری را یاد گرفتیم. این کارورزی همراه با اندوخته ای که از قبل در مورد معلمی فرا گرفته بودیم رقم خورد و به تجارب و اندوخته های جدیدمان اضافه کرد تا ما را به همان هدف اصلی که معلمی فکور شدن است برساند.

در این کارورزی همکاری با همکاران خود را تجربه کردیم. با رعایت ادب و احترام در پی حل مشکلات تدریس دوستان خود بودیم. هرچند که مشکلاتی هم در این مسیر به وجود می آمد و این همکاری را گاهی کم رنگ می کرد ولی اصل عمل باعث شد این جرعه در ذهن همه ی ما به وجود بیاید که معلمی توانا شدن در گرو هم اندیشی و مشورت و کار گروهی رقم می خورد.

من به عنوان یک دانشجو معلمی که در مسیر معلم شدن گام برداشته ام امیدوارم به امید خدا از تمام این تجارب چهار دوره ی کارورزی در تدریس استفاده کنم و معلمی توانمند و خلاق باشم و امیدوارم از خلاقیتم برای پیشرفت آموزش استفاده کنم نه فقط برای ارتقاء مقام خودم.

منابع

۱- کتابها:

بختیاری ، ابوالفضل، مصدقی نیک ، کبری ، ۱۳۸۷، درس پژوهی، تهران : پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش ، ص ۴۷.

شهید ثانی، ۱۳۵۹، آداب تعلیم و تعلّم در اسلام ، ترجمه: سید محمد باقر حجّتی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ص ۳۴۵ - ۳۵۸.

حسینی ،افضل السادات ، ۱۳۸۴ ، ماهیت خلاقیت و شیوه های پرورش آن ، نشر به نشر،

۲- مقالات:

مظاهری، حسین ، ۱۳۷۶، نقش معلم در جامعه، نشریه پاسدار اسلام ، شماره ۱۸۵.

محمودی، فیروز ، ۱۳۸۸، مطالعات تربیتی و وران شناسی، دوره دهم، شماره ۳، ص ۶۷.

مرآتی، علیرضا، ضرورت توجه به تکنولوژی های نوین در آموزش و پرورش، ص ۵ و ۶.

۳- مجلات:

شیرزاد، ساکار ،مجله معلم، آبان ۱۳۹۱، ش: ۲.

۴- منابع اینترنتی

<http://jalilkhani.blogfa.com>

<https://motamem.org>

محل الصاق سی دی